

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Reningelststraat 90

Loker, West-Vlaanderen

Projectcode 2026C382

NOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

PROEFSLEUVENONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Dieter Demey

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2026

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	3
INLEIDING	4
1. UITGEVOERD ONDERZOEK	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Archeologische voorkennis	5
1.3 Onderzoeksopdracht en -vragen	8
1.4 Strategie	8
1.5 Terreintoestand	9
1.6 Beschrijving van de werken	9
2. ONDERZOEKSRESULTATEN	14
2.1 Aardkundige waarnemingen	14
2.2 Grondvaste resten	15
2.3 Mobiele resten	16
3. SYNTHESE EN ASSESSMENT	17
3.1 Synthese	17
3.2 Assessment	17
BIBLIOGRAFIE	18
FIGURENLIJST	19
BIJLAGEN	20

INLEIDING

Deze nota rapporteert over het proefsleuvenonderzoek dat op 27 maart 2026 werd uitgevoerd op het adres Reningelststraat 90 te Loker (gem. Heuvelland, prov. West-Vlaanderen). Dit onderzoek vormt één van de vooropgestelde maatregelen in de archeologienota *Heuvelland Reningelststraat 90* (ID35935).

Op het voornoemde adres is nieuwbouw voorzien. De geplande inrichting betreft de bouw van nieuwe stallen en bijhorende omgevingsaanleg. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 46279 m². De geplande bodemingrepen hebben een gecombineerde oppervlakte van ca. 8568 m². Onderhavig onderzoek is enkel uitgevoerd in het deel van het projectgebied waar de geplande ingrepen het archeologische bodemarchief kunnen bedreigen. Met een landschappelijk bodemonderzoek is dit onderzoeksgebied met een oppervlakte van 4519 m² vastgesteld op het akkerland ten zuiden van de bestaande stallen.

1. UITGEVOERD ONDERZOEK

1.1 Administratieve gegevens

Agentschap Onroerend Erfgoed	
Archeologienota ID	35935
Projectcode	2026C382

Ruben Willaert NV	
Erkend archeoloog	Ruben Willaert NV
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069
Projectcode	LORE-26
Projectreferentie	26-42483

Onderzoeksgebied	
<i>Bounding geometry</i>	38742.00, 167890.87 38903.47, 168014.25
Kadastrale gegevens	Heuvelland Afdeling 6, Loker, Sectie C, nrs. 111r
Situering	Figuur 1 & Figuur 2

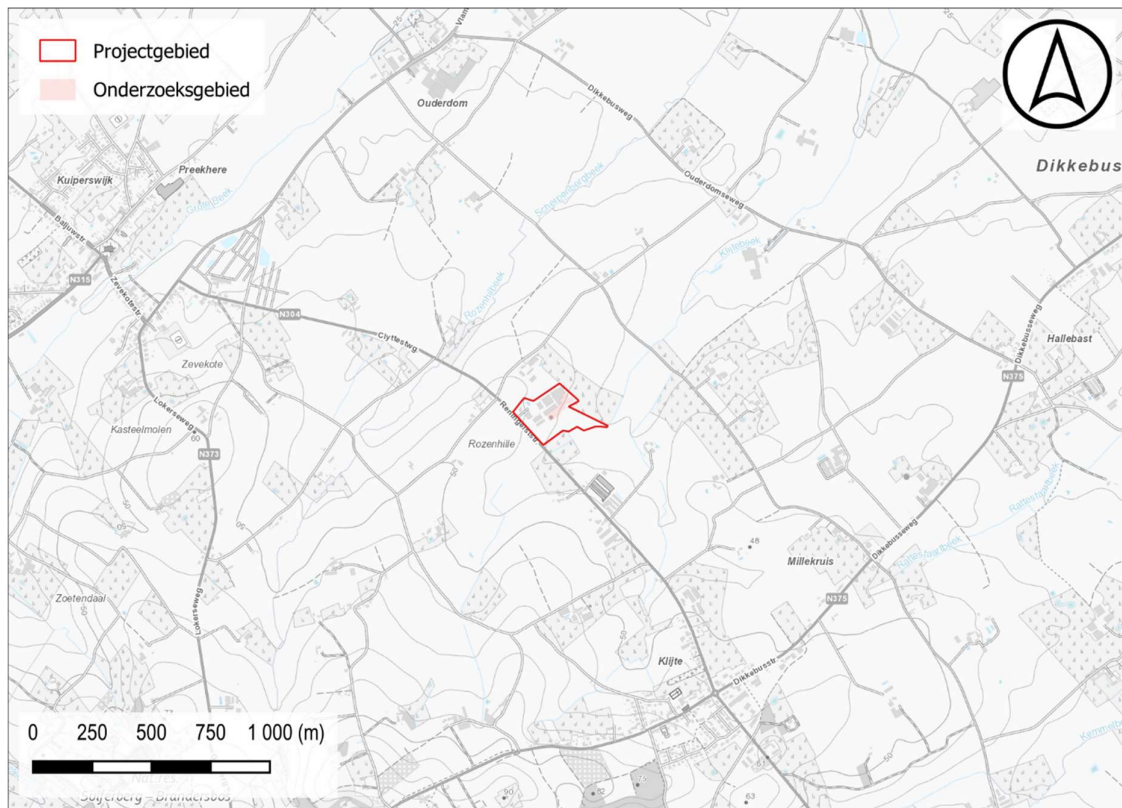
Betrokken actoren	
Projectleiding	Dieter Demey
Projectbegeleiding	-
Veldwerkleiding	Dieter Demey
Veldregistratie	Aline Vandecasteele
Veldassistentie	-
Munitieopsporing/OCTE	Anthony Vanden Poel (C-ZAR BV, Deinze)
Graafwerken	Stijn Veryser (Veryser Stijn BV, Vladslo)

1.2 Archeologische voorkennis

Er waren geen archeologische gegevens bekend voor het projectgebied bij de opmaak van de archeologienota ID35935. Na uitvoering van bureauonderzoek is geconcludeerd dat archeologische resten kunnen voorkomen in het bodemarchief van het projectgebied (VAN CAENEGEM 2025). Er is specifiek verwezen naar de nabijheid van een historische landbouwexploitatie die historisch is gedocumenteerd sinds de late 18de eeuw. Deze heeft mogelijk oudere, misschien middeleeuwse antecedenten.

Op basis van historische, luchtfotografische en cartografische informatie wordt de kans reëel geacht dat er resten uit de Eerste Wereldoorlog zijn bewaard, specifiek relictten van militaire uitrusting, munitie, bomdetonaties en een voetweg (cf. BELLEMANS 2025).

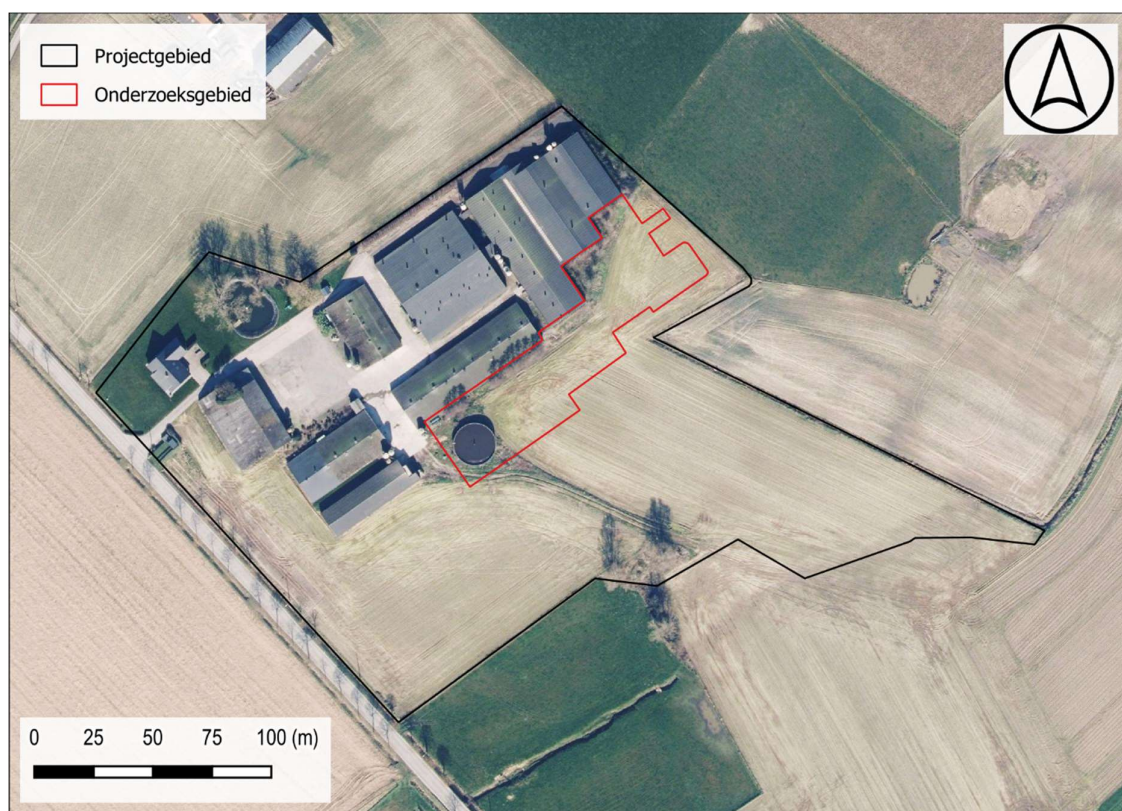
Na landschappelijk bodemonderzoek is geconcludeerd dat de kans klein is dat in het bodemarchief van actueel projectgebied nog intacte delen van archeologische sites zijn bewaard die hoofdzakelijk bestaan uit min of meer *in situ* spreidingen van artefacten uit de vroege prehistorische perioden (cf. VAN POUCKE 2025, hier in bijlage).

Figuur 1: projectgebied weergegeven op de topografische kaart (Bron: Geopunt)

Figuur 2: Projectgebied en onderzoeksgebied proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 3: Projectgebied en onderzoeksgebied weergegeven op meest recente orthofoto van België (Bron: Geopunt).

Figuur 4: Ontoegankelijke zuidwestelijke hoek van het onderzoeksgebied.

1.3 Onderzoeksopdracht en -vragen

In het programma van maatregelen van de archeologienota ID35935 zijn onderzoeksvragen geformuleerd die eigen zijn aan elk archeologisch vooronderzoek en verwijzen naar de inventariserende, waarderende en veiligstellende opdracht ervan:

- ❖ Inventariseren: zijn er archeologische sites te lokaliseren en welke zijn hun karakteristieken (types, datering, begrenzing, bewaringstoestand en relatie met het landschap)?
- ❖ Waarderen: wat is de kenniswaarde van eventuele aanwezige archeologische sites?
- ❖ Veiligstellen: hoe moet met eventuele waardevolle archeologische sites worden omgegaan in het kader van de geplande bodemingrepen (bewaring *in situ* of opgraven)?

De generieke onderzoeksvragen uit het programma van maatregelen kunnen worden geparafraseerd als:

- I. Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied, welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- II. Wat was het historisch landgebruik in het onderzoeksgebied, wat is de invloed daarvan voor (eventueel) aanwezige archeologische resten en zijn er verstoorde zones aan te wijzen?
- III. Zijn er archeologische resten bekend of te verwachten in het onderzoeksgebied en welke is hun aard, ouderdom, gaafheid en conserveringsgraad?
- IV. Wat is de invloed van de geplande werkzaamheden op (eventuele) archeologische resten en op welke manier kan hiermee bij de planuitvoering worden omgegaan?

1.4 Strategie

De *Code van Goede Praktijk voor Archeologie en Metaaldetectie* en het programma van maatregelen van de archeologienota ID35935 vormen de uitgangspunten voor onderhavig proefsleuvenonderzoek.

Er is lokaal afgeweken van het sleuvenplan uit het programma van maatregelen. Na landschappelijk bodemonderzoek is het deel van het projectgebied dat onderzocht dient met proefsleuven gereduceerd tot een oppervlakte van 4519 m², d.i. op het akkerland ten zuiden van de bestaande stallen. Door een aanwezige mestsilo, grondstock en een houtstock was de zuidwestelijke hoek evenwel niet toegankelijk en door aanwezigheid van een grondberm en nog te rooien bomen was de noordelijke rand niet toegankelijk waardoor de oppervlakte van het onderzoeksgebied is gereduceerd tot 3296 m². De oriëntatie van proefsleuven 2 en 3 is licht gewijzigd om de taluds bij de noordrand van het onderzoeksgebied te vermijden. Deze afwijking conflicteert niet met de vooropgestelde motivering voor sleuvinplanting (efficiënt grondverzet).

1.5 Terreintoestand

Bij aanvang van het proefsleuvenonderzoek had nog geen sloop of uitbraak plaatsgevonden. De zuidwestelijke hoek van het onderzoeksgebied was ontoegankelijk voor onderzoek door daar aanwezige mestsilo, grond- en houtopslag. Op de noordelijke rand was ontoegankelijk vanwege een grondtalud en nog te rooien bomen. Het toegankelijke deel van het onderzoeksgebied was in gebruik als akker en lag braak.

In het onderzoeksgebied zijn maaiveldhoogtes geregistreerd tussen 37,99 en 41,06 m +TAW. De gemiddelde hoogte is ca. 39,27 m +TAW. Het onderzoeksgebied glooit zacht af in zuidoostelijke en oostelijke richting. Er zijn geen oppervlakkige aanwijzingen voor archeologische sites herkend.

1.6 Beschrijving van de werken

Het onderzoek is uitgevoerd op vrijdag 27 maart 2026. Er is gewerkt onder ideale omstandigheden, d.i. droog en overtrokken. De proefsleuven zijn uitgezet met een Leica GPS-toestel (CS20).

Er zijn 4 proefsleuven gegraven met een rupskraan met platte graafbak ($\leftrightarrow$ 180 cm) op aanwijzen van de veldwerkleider. De teelaarde werd gescheiden gestockeerd binnen het onderzoeksgebied naast de proefsleuven. De proefsleuven hebben een gecombineerde oppervlakte van 426 m² oftewel 12,9 % van het toegankelijke deel van het onderzoeksgebied (cf. *supra*, §1.4). Waar de meest relevante archeologische fenomenen geconcentreerd voorkomen zijn de proefsleuven met een oppervlakte van 10 m² uitgebreid om aard en datering van de vindplaats nader te duiden. Finaal werd 436 m² oftewel 13,2 % van het toegankelijke deel van het onderzoeksgebied waargenomen en gedocumenteerd.

De proefsleuven zijn fijn en laagsgewijs uitgegraven om geen ondiepe sporen te missen. Om de leesbaarheid van de bodem en grondvaste resten te bevorderen zijn waar nodig vlakken manueel opgeschaafd. Onderscheiden grondsporen zijn direct ingekrast om spoordegeneratie als gevolg van hemelwater of uitdroging te milderen. Putomtrekken, spoorcontouren, vlak- en maaiveldhoogtes, coupe- en profiellocaties zijn geregistreerd. Om aard en gaafheid van de sporen te verifiëren werd 1 spoor gecoupeerd. Er werden 5 putwandprofielen gedocumenteerd. Relevante bodemsporen kregen een uniek spoornummer en werden beschreven en gefotografeerd. Natuurlijke bodemsporen kregen het spoornummer S998 toegekend en recente verstoringen spoornummer S999. Vorm, kleur en samenstelling van relevante bodemsporen zijn beschreven. Er is gefotografeerd met een Galaxy Tab S10 tablet.

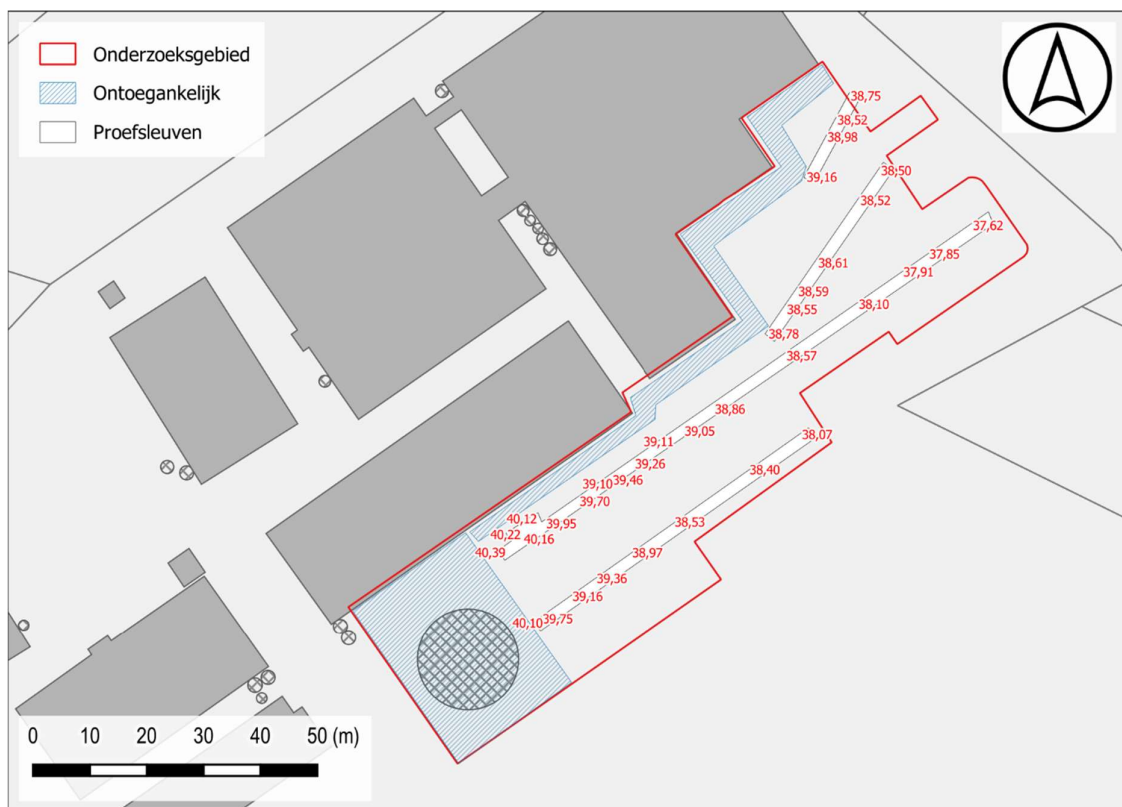
Dimensies en oriëntaties zijn op de foto's aangeduid met een noordpijl en schaalbalk. Relevante mobiele resten zijn handmatig ingezameld en waar mogelijk gekoppeld aan een spoornummer. Bijzondere (concentraties) vondsten zijn afzonderlijk ingemeten. Er zijn geen stalen genomen. Er was geen aanleiding tot metaaldetectie.

Alle uitgravingen zijn na afronding van het archeologisch terreinwerk op 27 maart 2026 gedicht en aangereden. Teelaarde werd gescheiden aangevuld. Er is onder droge omstandigheden gedicht.

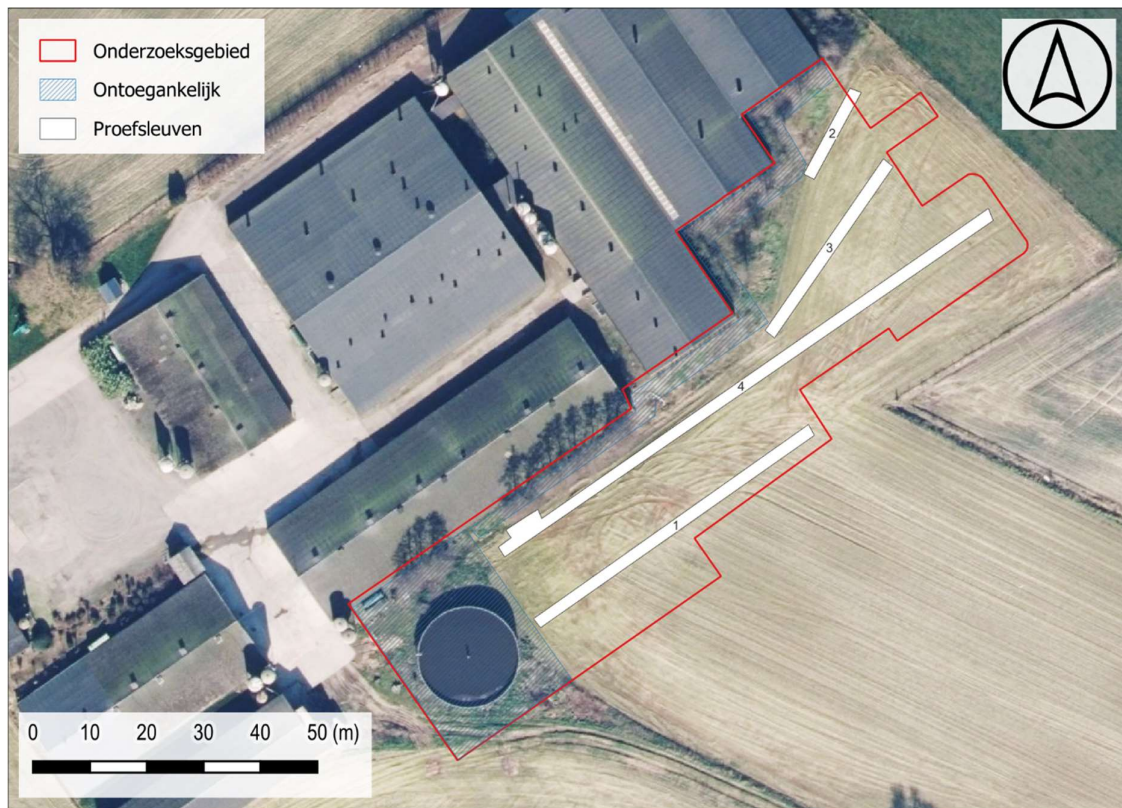
Over het uitgevoerde archeologische veldwerk is niet nader overlegd met het Agentschap Onroerend Erfgoed. De resultaten zijn wel op maandag 30 maart 2026 kort besproken met Jan Decorte, de erfgoedcoördinator bij de intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst CO7. Er is niet gecommuniceerd in de media en er heeft geen publiekswerking plaatsgevonden.

Figuur 5: Topografie van het onderzoeksgebied met groene maaiveldhoogtes op het GRB (Bron: Geopunt).

Figuur 6: Gerealiseerde proefsleuven met rode vlakhoogtes op het GRB (Bron: Geopunt).

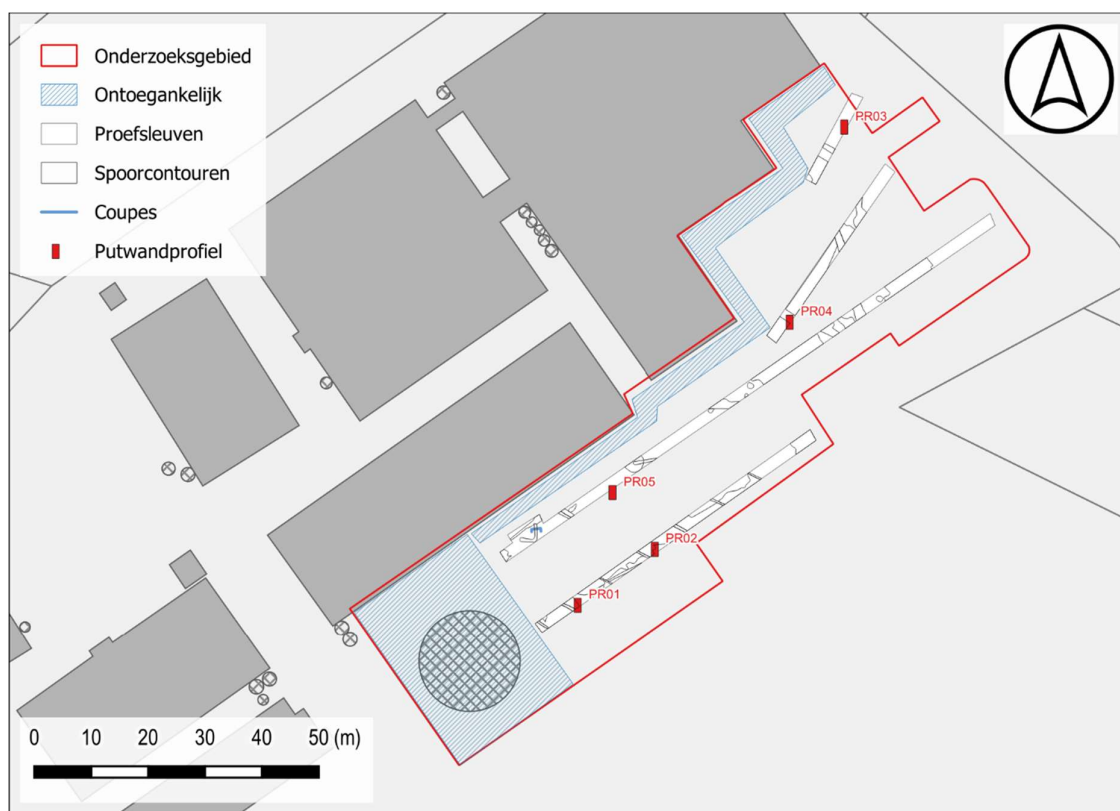
Figuur 7: Gerealiseerde proefsleuven op de meest recente orthofoto (Bron: Geopunt).

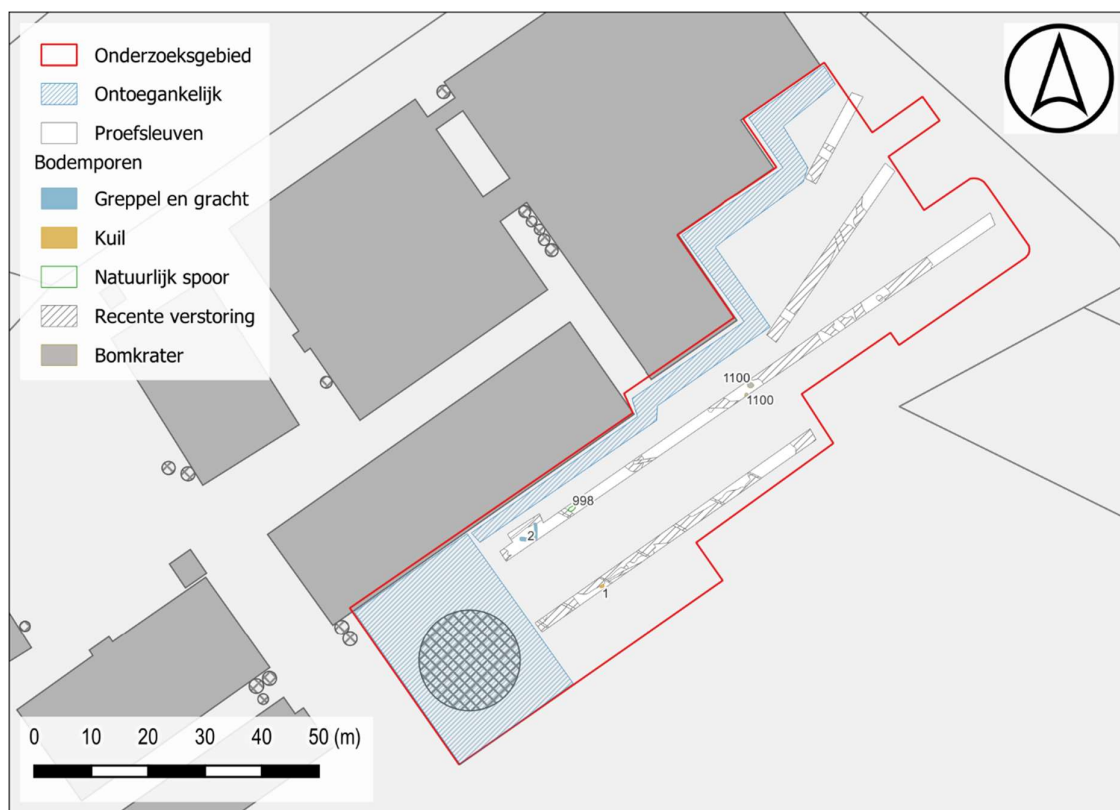
Figuur 8: Machinale aanleg en manuele bewerking van proefsleuf 1 onder OCTE toezicht (fotorichting noord).

Figuur 9: Talud met te rooien bomen bij de noordrand van het onderzoeksgebied (fotorichting noordoost).

Figuur 10: Overzicht bodemsporen met aanduiding van putwandprofielen en coupes op GRB (Bron: Geopunt).

Figuur 11: Overzicht van de verschillende sporentypes op GRB (Bron: Geopunt).

2. ONDERZOEKRESULTATEN

2.1 Aardkundige waarnemingen

Het archeologisch leesbaar niveau is vastgesteld tussen 37,61 en 40,39 m +TAW oftewel tussen 35 en 77 cm onder het maaiveld. Het sporenvlak is gemiddeld op 0,58 -mMv gesitueerd. Aanlegdieptes variëren in functie van de verstoringsdiepte.

Het leesbaar sporenvlak is gesitueerd onder 40 tot minstens 70 cm dikke antropogene toplagen. De bovenste van deze toplagen is sterk gehomogeniseerd, is gekenmerkt door een scherpe horizontale ondergrens en geïnterpreteerd als Ap horizont. Onderliggende toplagen die lokaal tot dieper dan 90 cm reiken betreffen recente verstoringen. Meest intacte zijn de Ap-C bodemprofielen PR2 (Figuur 12) PR3 en PR5 (Figuur 13). Het weinig verweerd moedermateriaal werd in het booronderzoek benoemd als eolische fluvioperiglaciale zandleem uit het Weichseliaan (cf. VAN POUCKE 2025, hier in bijlage). Afwezigheid van enige verweringshorizont indiceert een sterk afgetopt bodemarchief.

Figuur 12: Profielen PR1 en PR2 in proefsleuf 1.

Figuur 13: Profiel PR3 in proefsleuf 2 en PR5 in proefsleuf 4.

2.2 Grondvaste resten

In de proefsleuven zijn 43 sporen geregistreerd. Bodemarchief is in recente tijden zwaar verstoord door diverse leidingen en omvangrijke niet nader te bepalen uitgraving/opvulling (plastic, puin etc. incl.). De archeologisch relevante categorieën zijn greppelsegmenten (1), kuilen (1) en bomkraters (2). Het beperkte aantal en de kleine formaten van de bomkraters verrast bij confrontatie met het CTE verslag (cf. BELLEMANS 2025) maar kan eventueel worden verklaard door een sterk afgetopt bodemarchief. Behoudens tot dm grote shrapnelfragmenten bevatten deze wereldoorlogsporen geen geassocieerde vondsten. Kuil S1 is geïsoleerd bij het westelijke eind van proefsleuf 1 gevonden. De kuil heeft een afgerond vierhoekig plan met zijden van minstens 50 bij 80 cm en is recent verstoord. Behoudens dat er afgekoelde stookresten in zijn gedeponeerd zijn er geen geassocieerde vondsten of inclusies die de aard of ouderdom van het spoor nader indiceren. Op grond van de dimensies en het vertrapte plan kan greppelsegment S2 worden geïnterpreteerd als potentieel loopgraafrestant. Het spoor is nog 37 tot 66 cm breed. De coupe toont een vlakke tot komvormige onderkant en 20 cm bewaringsdiepte. De drieledige spoorvulling documenteert een sequentie gebeurtenissen die kunnen conformeren met de levensloop van een loopgraaf: de greppel is gegraven en lag vervolgens een tijd open waarbij mm gelaagd slib kon accumuleren en (deel van) een houten plankje is geïntroduceerd, vervolgens is de greppel plots gedempt, raakten vullingen gecompriëerd en is humeuze bovengrond met daarin meer houtplankresten ingezakt. Doordat er geen geassocieerde vondsten zijn blijft de interpretatie als loopgraafrest provisorioir. Vorm, dimensies en vullingsgeschiedenis van het spoor kunnen ook anders worden verklaard en samengaan met de in de directe omgeving aanwezige recente verstoringen.

Figuur 14: Kuil S1 in proefsleuf S1 en greppelsegment S2 in lokaal uitgebreide proefsleuf 4.

Figuur 15: Coupe op greppelsegment S2 laat drie vullingen onderscheiden.

2.3 Mobiele resten

Er zijn geen mobiele resten gezien behoudens een klein aantal munitieresten (stuk Brits klein kaliber munitie en stuk van een Britse granaat). De losse vondsten zijn in recente verstoringen gevonden.

3. SYNTHESE EN ASSESSMENT

3.1 Synthese

Ruben Willaert NV heeft in maart 2026 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de bouwplaats met het adres Reningelststraat 90 te Loker (gem. Heuvelland, prov. West-Vlaanderen). Met de proefsleuven zijn de generieke onderzoeksvragen beantwoord en is een karakterschets mogelijk van de aardkundige opbouw, het historisch landgebruik, de verstoring en het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied.

In het onderzoeksgebied dagzoomt eolische fluvioperiglaciale zandleem van Weichselouderdom. Het archeologisch relevant niveau is gesitueerd direct onder de antropogene toplagen. Een beperkt aantal grondvaste resten is gevonden op dit niveau, specifiek op 39,35 en 40,19 m +TAW ofwel ca. 0,4 -mMv.

In het onderzoeksgebied zijn geen originele pre- of (proto)historische leefniveaus bewaard. Er is overal sprake van een oppervlakkige erosie van het bodemarchief door minstens (jong)historische landbewerking. Hierdoor zijn er geen archeologische vindplaatsen meer te verwachten die hoofdzakelijk bestaan uit *in situ* spreidingen van artefacten (bv. steentijdsites). Nog is er sprake van wijdverspreide recente uitgravingen en opvullingen, in part ten behoeve van waterleidingen maar grotendeels om onbekende redenen. Het volledig ontbreken van een verweringshorizont indiceert tot slot aftopping op perceelniveau. Mogelijk gebeurde dit bij de aanleg van de taluds en opgehoogde zone direct ten noorden van actueel onderzoeksgebied.

Met de proefsleuven zijn een kleine hoeveelheid grondvaste en mobiele resten geïnventariseerd die kunnen verwijzen naar menselijke activiteit tijdens de Eerste Wereldoorlog. Een ondiep en fragmentair bewaard greppelspoor kan het restant van een loopgraaf uitmaken en een fragmentaire kuil met stookresten kan ook op activiteit tijdens de wereldoorlog wijzen maar deze interpretaties zijn niet bewezen. Doordat de klein kaliber munitie en het handgranaatfragment los in recente verstoringen staken is ook met deze mobiele resten geen activiteit tijdens de wereldoorlog *in situ* aangetoond.

3.2 Assessment

Met de proefsleuven is de inventarisatieopdracht van het archeologisch vooronderzoek gerealiseerd en is de veiligstelling van eventueel aanwezig waardevol archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied gegarandeerd. Binnen de grenzen van de bouwplaats op het adres Reningelststraat 90 te Loker zijn geen waardevolle archeologische resten geïnventariseerd. Vervolgonderzoek zal naar verwachting geen substantiële kennisvermeerdering opleveren en wordt aldus niet geadviseerd.

Voor de veiligstelling van eventuele toevalsvondsten volstaat het om te verwijzen naar de in artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde archeologische meldingsplicht.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

BELLEMANS J. 2025: CTE Risico inschatting & Advies Heuvelland Reningelststraat 90. AMMO bv, Buizingen.

VAN CAENEGEM R 2025: Archeologienota Reningelststraat 90 Heuvelland, West-Vlaanderen. 2025L126 verslag van resultaten bureauonderzoek. Ruben Willaert NV, Brugge.

VAN POUCKE W. 2026: Nota Reningelststraat 90 Heuvelland, West-Vlaanderen. 2026C35 verslag van resultaten landschappelijk bodemonderzoek. Ruben Willaert NV, Brugge.

DIGITALE BRONNEN

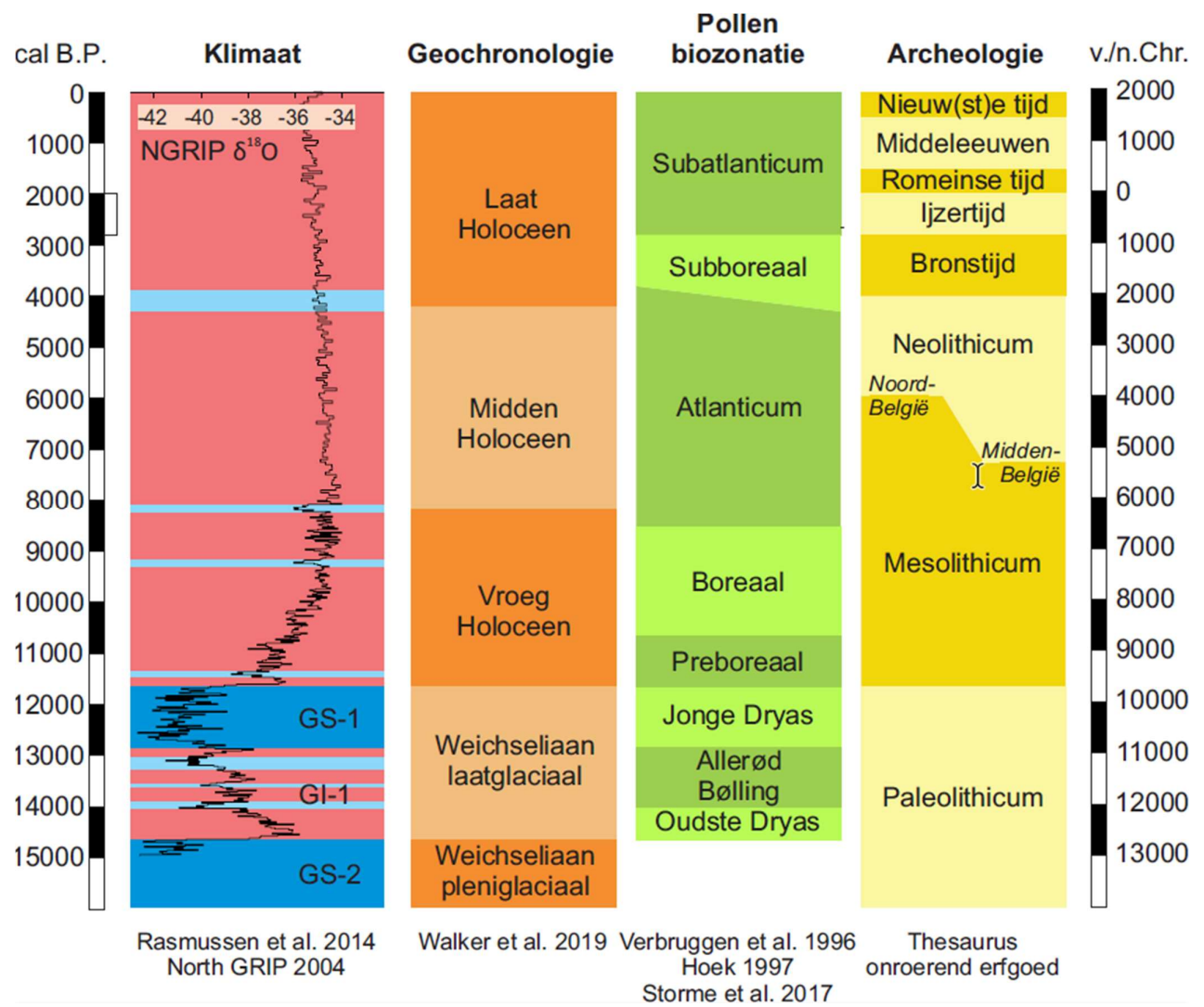
www.geopunt.be

FIGURENLIJST

Figuur 1: projectgebied weergegeven op de topografische kaart (Bron: Geopunt).....	6
Figuur 2: Projectgebied en onderzoeksgebied proefsleuven weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	6
Figuur 3: Projectgebied en onderzoeksgebied weergegeven op meest recente orthofoto van België (Bron: Geopunt).	7
Figuur 4: Ontoegankelijke zuidwestelijke hoek van het onderzoeksgebied.	7
Figuur 5: Topografie van het onderzoeksgebied met groene maaiveldhoogtes op het GRB (Bron: Geopunt). ...	10
Figuur 6: Gerealiseerde proefsleuven met rode vlakhoogtes op het GRB (Bron: Geopunt).....	10
Figuur 7: Gerealiseerde proefsleuven op de meest recente orthofoto (Bron: Geopunt).	11
Figuur 8: Machinale aanleg en manuele bewerking van proefsleuf 1 onder OCTE toezicht (fotorichting noord).	11
Figuur 9: Talud met te rooien bomen bij de noordrand van het onderzoeksgebied (fotorichting noordoost)....	12
Figuur 10: Overzicht bodemsporen met aanduiding van putwandprofielen en coupes op GRB (Bron: Geopunt).	13
Figuur 11: Overzicht van de verschillende sporentypes op GRB (Bron: Geopunt).	13
Figuur 12: Profielen PR1 en PR2 in proefsleuf 1.	14
Figuur 13: Profiel PR3 in proefsleuf 2 en PR5 in proefsleuf 4.	14
Figuur 14: Kuil S1 in proefsleuf S1 en greppelsegment S2 in lokaal uitgebreide proefsleuf 4.....	15
Figuur 15: Coupe op greppelsegment S2 laat drie vullingen onderscheiden.	15
Figuur 31: Opzet initiatiefnemer sloop t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (bron: Geopunt).....	4
Figuur 32: Opzet initiatiefnemer bouw t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (bron: Geopunt).....	5
Figuur 33: Situering van de boringen op het Grootchalig Referentie Bestand (bron: Geopunt).	8
Figuur 34: Situering van de boringen op de recente (winteropname 2024) middenschallige orthofotomozaïek (bron: Geopunt).	9
Figuur 35: Overzicht boorkolommen B1 tot B8.	11
Figuur 36: Aangepast voorstel voor proefsleuven gebaseerd op de observaties uit het landschappelijke bodemonderzoek.	12

BIJLAGEN

CHRONOLOGISCH KADER

Dagrapport archeologie

Datum: 27/03/2026

Referentie: 42483-01/01

1. Projectinformatie

Projectnummer Ruben Willaert	LORE-26
Projectnummer Onroerend Erfgoed	2026C382
Projectadres	Reningelststraat 90, 8958 Heuvelland
Projectlocatie	Reningelststraat 90, Loker
Projectleiding/veldwerkleiding	Dieter Demey (+32 (0)470 67 29 07) dieter.demey@rubenwillaert.be
Veldregistratie	Aline Vandecasteele
Veldassistentie	-
Munitieopsporing	Anthony Vanden Poel (C-ZAR BV, Deinze)
Kraan operator	Stijn Veryser (Veryser Stijn BV, Vladslo)
Werkzaamheden	Proefsleuven

2. Beschrijving werkzaamheden

Aanleg proefsleuven 1-4, Coupe S2, opsporing munitie.

3. Grondvaste resten

Spoornummers: 1-2, 998, 999 en 1100 (bomkrater)
Types: kuil (1) greppel(segment) (1), natuurlijke verstoring (1), recente verstoring (7), bomkrater (2)
Verstoringen: omvangrijke recente verstoringen in alle sleuven

4. Mobiele resten

Vondstnummers: -
Types: 1x klein kaliber munitie (huls) en 1x granaatfragment (mills?) -niet meegenomen

5. Interpretatie

Bodemarchief is in recente tijden zwaar verstoord door diverse leidingen en omvangrijke niet nader te bepalen uitgraving/opvulling (plastic, puin etc. incl.). In sleuf 4 tegen de noordrand van het onderzoeksgebied is een smalle, slingerende greppel gezien met houtresten die mogelijk een loopgraafrest betreft. Dit S2 is gecoupeerd en bleek nog 20 cm diep. Direct na installatie lag het open waardoor verschillende mm dikke leemlagen accumuleerden en ook hout is geïntroduceerd. Vervolgens is de greppel plots gedicht. Ook in de nazak stak nog een houtplankje. Geen zekerheid over militaire karakter van de structuur vanwege de vele verstoringen in omgeving.

6. Opmerkingen

Droog en bewolkt, ideale waarneming.
Bouwheer aanwezig tijdens de onderzoeken.

7. Foto's

-

Dagrapport munitieopsporing/OCTE

Dagrapport werkzaamheden Conventionele en Toxische Explosieven

Datum: 27/03/2026

Operator: Anthony Vanden Poel

1. Projectinformatie

Projectnummer C-Zar	2026-033
Opdrachtgever	Ruben Willaert bv
Referentie	26-42483
Projectleider	Dhr. Dieter Demey (+ 32 (0)470 67 29 07)
Locatie	Heuvelland – Reningelststraat 90
Adres	Reningelststraat 90, 8954 Heuvelland
Contactpersoon (ter plaatste)	Dhr. Dieter Demey
Werkzaamheden	Werfbegeleiding CTE

2. Beschrijving werkzaamheden

Werfbegeleiding CTE bij graafwerkzaamheden in functie van een archeologisch proefsleuvenonderzoek.

3. Uren

Pauses	n.v.t.
Totaal gewerkte uren	04u00

4. Detectoren

Vallon - VMH4

5. Aangetroffen CTE

Aantal	Type	Toestand	Herkomst	Acties
1	KKM	Lege huls	GB	/
1	Mills	Half leeg lichaam	GB	/

6. Opmerkingen

Indicatie op munitie maar waarschijnlijk dieper. Er werd maar 50cm afgegraven waardoor niets echt significant werd gevonden. Wel kwam ik één lege huls tegen en de helft van het lichaam van een Mills handgranaat.

7. Foto's

Figuur 1: Zicht op de aangetroffen lege huls KKM.

Figuur 2: Zicht op de 'headstamp' van de lege huls KKM.

Figuur 3: Zicht op het deels bewaarde lichaam van een Mills handgranaat.

Figuur 4: Zicht op een aangelegde proefsleuf.

Sporenlijst

Spoornr	Put	Vlak	Vullingnr	Aardspoor	Gevlekt	Tint	Hoofdkleur	Nevenkleur	Textuur	Insluitset	Opmerking
1	1	1	1	KL	Heterogeen	MIDDEN	GL	ZW	LZ1	BK-, HK+	
2	4	1	1	GR	Heterogeen	MIDDEN	GL	GR	LZ1	SXX, MXX, BOUWK	
998	4	1	1	NV	Heterogeen	LICHT	GL	GR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	BR	GL	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	BR	GL	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	LICHT	BR	GL	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	LICHT	GL	GR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	BR	GL	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	GR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GL	GR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		DRAINAGE
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	BR	GL	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GL	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	BR	BR	LZ1		
999	4	1	1	REC	Heterogeen	DONKER	GR	OR	LZ1		
1100	4	1	1	BKR	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		
1100	4	1	1	BKR	Heterogeen	MIDDEN	GR	OR	LZ1		

Vondstenlijst

Vondstnummer	Aard materiaal	Put	Spoor
-	-	-	-

Fotolijst

Type	Put	Vlak	Profiel	Spoor	Datum	Opmerking	Bestandsnaam
Detail	1	1		1	27/03/2026		LORE-26_P1_V1_S1_F11.jpg
Detail	1	1		1	27/03/2026		LORE-26_P1_V1_S1_F10.jpg
Profiel	4	1	5	2	27/03/2026		LORE-26_P4_PR5_F22.jpg
Profiel	4	1	5	2	27/03/2026		LORE-26_P4_PR5_F23.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Aankomst	LORE-26_F26.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Aankomst	LORE-26_F24.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Aankomst	LORE-26_F25.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Aankomst	LORE-26_F27.jpg
Detail	4	1		2	27/03/2026		LORE-26_P4_V1_S2_F13.jpg
Detail	4	1		2	27/03/2026		LORE-26_P4_V1_S2_F12.jpg
Coupe	4	1		2	27/03/2026		LORE-26_P4_V1_S2_CPXXX_F14.jpg
Coupe	4	1		2	27/03/2026		LORE-26_P4_V1_S2_CPXXX_F16.jpg
Coupe	4	1		2	27/03/2026		LORE-26_P4_V1_S2_CPXXX_F15.jpg
Profiel	1	1	1	2	27/03/2026		LORE-26_P1_PR1_F18.jpg
Profiel	1	1	1	2	27/03/2026		LORE-26_P1_PR1_F17.jpg
Profiel	1	1	2	2	27/03/2026		LORE-26_P1_PR2_F19.jpg
Profiel	2	1	3	2	27/03/2026		LORE-26_P2_PR3_F20.jpg
Profiel	3	1	4	2	27/03/2026		LORE-26_P3_PR4_F21.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Aankomst	LORE-26_F28.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Tank + zandberg	LORE-26_F31.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Tank + zandberg	LORE-26_F30.jpg
Sfeer	4	1	5	2	27/03/2026	Tank + zandberg	LORE-26_F29.jpg
Overzicht	1	1			27/03/2026		LORE-26_P1_V1_F0.jpg
Overzicht	1	1			27/03/2026		LORE-26_P1_V1_F1.jpg
Overzicht	2	1			27/03/2026		LORE-26_P2_V1_F2.jpg
Overzicht	3	1			27/03/2026		LORE-26_P3_V1_F3.jpg
Overzicht	3	1			27/03/2026		LORE-26_P3_V1_F4.jpg
Overzicht		1			27/03/2026		LORE-26_PXXX_V1_F7.jpg
Overzicht		1			27/03/2026		LORE-26_PXXX_V1_F6.jpg
Overzicht		1			27/03/2026		LORE-26_PXXX_V1_F8.jpg
Overzicht		1			27/03/2026		LORE-26_PXXX_V1_F5.jpg
Overzicht		1			27/03/2026		LORE-26_PXXX_V1_F9.jpg

Landschappelijk booronderzoek

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een bestaande agrarisch bedrijf in Loker, deelgemeente van Heuvelland, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 46 279 m², de gecombineerde oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt ca. 8568 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 5000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROJECTBESCHRIJVING

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2026C35	
ONDERZOEKSFASE	landschappelijk bodemonderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	3/03/2026	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	?	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 38645	Y ₁ : 167792
	X ₂ : 39046	Y ₂ : 168051
KADASTER	Heuveland Afdeling 6 Loker, Sectie C, Nummers 111K, 111R, 111P	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 18 & Figuur 19	

1.2 Herneming archeologienota

1.2.1 Geplande bodemingrepen

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 46 279 m², de gecombineerde oppervlakte van de bodemingrepen bedraagt ca. 8568 m². Op heden is ca. 8721 m² van het terrein bebouwd. Tussen de bebouwing is verharding aanwezig. Het oosten en zuidoosten van het projectgebied is in gebruik als akkerland.

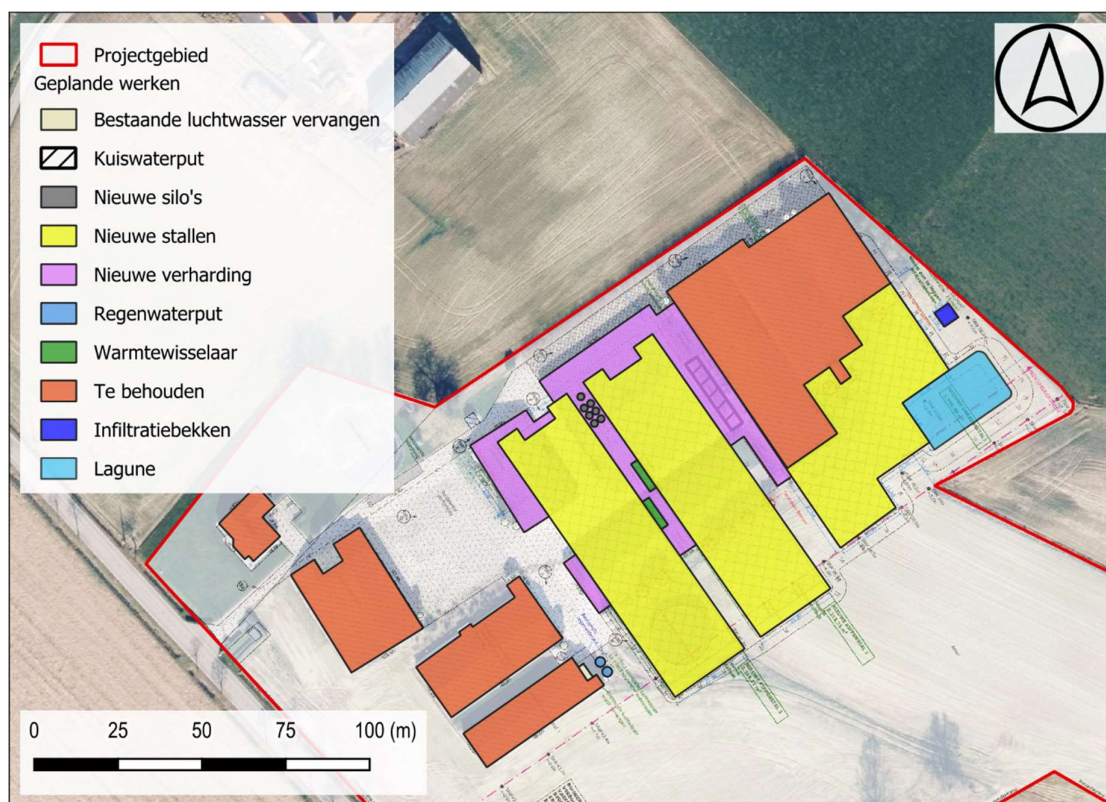
De initiatiefnemer plant de uitbreiding van een agrarisch bedrijf in Loker, deelgemeente van Heuvelland, provincie West-Vlaanderen. In eerste instantie worden een loods, een kippenstal, een varkensstal en een mestsilo gesloopt. Ook worden negen bomen gerooid.

Vervolgens worden drie nieuwbouwstructuren gerealiseerd. Het gaat om twee nieuwe kippenstallen met een gecombineerde oppervlakte van ca. 4590 m² en een nieuwe varkensstal van ca. 1813 m². De kippenstallen worden voorzien van een nieuwe stofbak in het zuidoosten van de stallen.

Over ca. 1576 m² wordt nieuwe verharding voorzien. Verder worden tussen de pluimveestallen en varkensstallen nieuwe silo's (ca. 24 m²), nieuwe warmtewisselaars (ca. 46 m²), en een ondergrondse kuiswaterput (97 m³) voorzien. Ten westen van de nieuwe stallen worden twee regenwaterputten van 20 000 l voorzien aan de varkensstal wordt een lagune gerealiseerd van ca. 485 m², deels in ophoging en deels in afgraving. Hiervoor dient men rekening te houden met een bodemingreep van ca. 100 cm-mv.

Figuur 16: Opzet initiatiefnemer sloop t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (bron: Geopunt)

Figuur 17: Opzet initiatiefnemer bouw t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (bron: Geopunt)

1.2.2 Resultaten Bureauonderzoek

Onderstaand onderdeel wordt integraal overgenomen uit het overeenkomstig onderdeel “Synthese” van de archeologienota (Van Caenegem, 2025):

“De opdrachtgever plant de herinrichting en uitbreiding van een bestaande veehouderij aan de Reningelststraat 90 te Loker, deelgemeente van Heuvelland. Het volledige plangebied heeft een oppervlakte van ca. 46 279 m² en wordt ingenomen door bebouwing (8721 m²), verharding en akkerland. In eerste instantie wordt een deel van de aanwezige infrastructuur gesloopt. Vervolgens worden 2 nieuwe pluimveestallen en een nieuwe varkensstal gebouwd waarbij tevens nieuwe verharding en bijhorende infrastructuur worden gerealiseerd. De geplande ingrepen beslaan een gecombineerde oppervlakte van ca. 8568 m².

De gemeente Heuvelland strekt zich uit over de Zuid-West-Vlaamse heuvelkam ten zuiden van Ieper. Het plangebied bevindt zich een kleine 2 km ten zuidoosten van het historische dorpscentrum van Reningelst. Het centrum van Loker situeert zich ca. 3,5 km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied. Het terrein is gelegen aan de noordelijke voet van de Scherpenberg die ten westen van het plangebied wordt ingesneden door de Scherpenbergbeek en direct ten oosten van het plangebied door de Klijtebeek. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Langsheen het verloop van de Klijtebeek is een profiel weergegeven waarvan de top bestaat uit fluviale afzettingen van het Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied

een matig natte tot natte zandleembodem weer. Langsheen het verloop van de Klijtebeek is een profiellose, hydromorfe zandleembodem aangeduid. De locatie, op hoger terrein tussen twee beekvalleien, was ongetwijfeld zeer aantrekkelijk voor rondtrekkende groepen jager-verzamelaars.

De cartografische bronnen reflecteren een landelijke omgeving. Op de Ferrariskaart is ter hoogte van het plangebied een boomgaard afgebeeld. Zowel ten noordwesten als ten zuidoosten zijn hoeves weergegeven. Op basis van het 19e-eeuwse, nauwkeurigere kaartmateriaal, kan afgeleid worden dat de zuidoostelijke hoeve eigenlijk binnen het plangebied valt. Op de Atlas der Buurtwegen wordt ze aangeduid met het toponiem Ferme Ryckewaert. Rondom dit hoevecomplex zijn meerdere waterpartijen aangeduid. Tijdens WOI komt de omgeving binnen de geallieerde logistieke zone te liggen. De omgeving wordt volledig verwoest tijdens het Duitse Lenteoffensief in 1918. Bij navraag is gebleken dat er ter hoogte van de geplande werken geen defensieve of logistieke structuren te herkennen zijn op militaire luchtfoto's of loopgravenkaarten.

In de ruime omgeving van het plangebied is nog maar in zeer beperkte mate archeologisch onderzoek uitgevoerd. Bij onderzoek aan de Reningelststraat op het grondgebied van Ieper, ten noorden van het plangebied, werden naast off-site relictten uit de late middeleeuwen ook de resten van een barakken- en tentenkamp uit WOI in kaart gebracht. Hierbij zijn een groot aantal afvalkuilen aangesneden en uitrustingsstukken gerecupereerd. Naast deze tastbare relictten zijn in de omgeving voornamelijk cartografische indicatoren gekend van laatmiddeleeuwse en jongere hoeves en meerdere vondsten uit WOI bij metaaldetecties gemeld.

Concreet dient ter hoogte van het plangebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Op basis van het gunstige landschappelijke kader kan gesteld worden dat de verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek na de sloop de bodemopbouw en verstoringsgraad te bepalen. Mogelijk is het bodemarchief dermate verstoord door bouwactiviteiten in het verleden dat verder onderzoek niet langer kan leiden tot enige kenniswinst. Mochten plaatselijk echter bodemhorizonten aanwezig zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactenconcentraties, dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname wordt dit onderzoek aangevuld met waarderende archeologische boringen en/of testvakken. Met betrekking tot erfgoed bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte manier om relictten in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop te evalueren.”

2. LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK [LBO]

2.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1.1 Vraagstelling

Doelstelling van dit landschappelijk bodemonderzoek is het achterhalen van de aardkundige opbouw van het studiegebied. Uiteindelijk laat kennis van de effectieve bodemopbouw ons toe de trefkans op intact bewaarde archeologica binnen de vooropgestelde grenzen scherp te stellen. Op zijn beurt leidt dit tot een beargumenteerd advies m.b.t. de noodzaak van al dan niet te nemen verdere onderzoekstappen.

Volgende onderzoeksvragen dringen zich op:

- Heeft het onderzoeksgebied niveaus met archeologisch en/of paleomilieupotentieel?
- Wat is de diepte, de verspreide en de staat van bewaring van deze niveaus?
- Welke soorten sites (met stenen werktuigen of structuren) kunnen worden aangetroffen?

Het onderzoeksdoel is geslaagd wanneer op bovenstaande onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden.

2.1.2 Werkwijze en strategie

Op basis van het bureauonderzoek werd een landschappelijk bodemonderzoek aanbevolen, bestaande uit 10 handmatige boringen. Twee van deze boringen konden echter niet worden uitgevoerd vanwege de aanwezige verharding. Om dezelfde reden werd boring 1 verplaatst naar een grasveld net buiten het onderzoeksgebied, wat voor de twee andere boringen niet mogelijk was. Uiteindelijk werden **8 handmatige boringen** uitgevoerd, verspreid over het onderzoeksgebied, met onderlinge afstanden variërend van 20 tot 45 m (Figuur 18 en Figuur 19). Onder normale omstandigheden werden de boringen uitgevoerd tot een diepte van circa 1,2 m. Voor boring 7 werd een grotere diepte van circa 1,5 m aangehouden, in functie van de geplande bodemingreep van ca. 100 cm-mv voor de aanleg van de lagune in deze zone. In boring 2 kon deze diepte echter niet worden bereikt vanwege de aanwezigheid van een harde onderlaag. Het opgeboorde sediment werd uitgespreid op een zwart plastiek zeil en door een geoloog beschreven en geregistreerd.

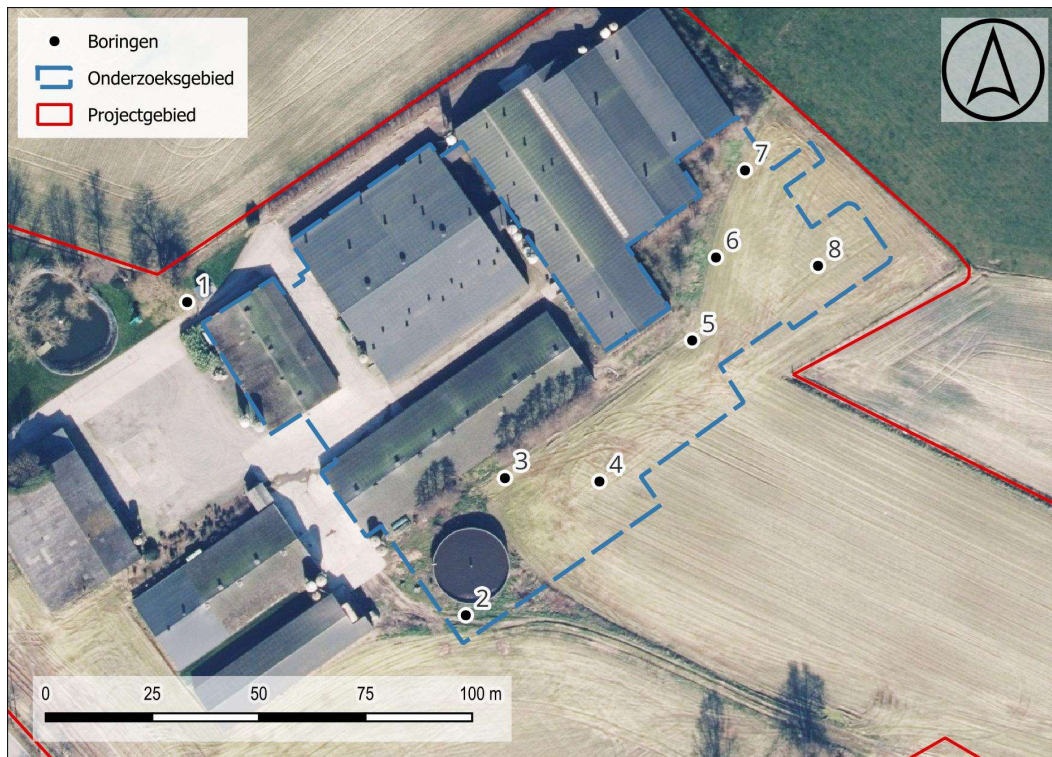
Bij de registratie van boringen in het landschappelijk bodemonderzoek wordt een gedetailleerde pedo-sedimentaire benadering gehanteerd. Hierbij worden de bodemprofielen systematisch beschreven, waarbij zowel de bodemgenetische als de sedimentaire kenmerken worden vastgelegd. De bodembeschrijving gebeurt conform de bepalingen van de "*Veldhandleiding Bodemkundig Onderzoek*", wat betekent dat op het niveau van de horizont onder meer kleur, textuur, grenzen, bijmenging, etc. nauwkeurig worden geregistreerd volgens de gevestigde codesystemen. Daarnaast worden sedimentaire eenheden afzonderlijk beschreven, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende afzettingsfases die aanwezig kunnen zijn in de bodem. In deze

methode wordt geen onderscheid gemaakt tussen natuurlijke en antropogene afzettingen¹; alle sedimentlagen worden stratigrafisch behandeld om een compleet beeld van de bodemopbouw en stratigrafische sequentie, zowel op vlak van sedimentaire als bodemkundige opbouw. De op deze wijze verzamelde gegevens vormen een belangrijke basis voor het verder interpreteren van landschappelijke en menselijke invloeden op de bodemontwikkeling in het onderzoeksgebied.

Figuur 18: Situering van de boringen op het Grootschalig Referentie Bestand (bron: Geopunt).

¹ Op deze manier worden alle boringen beschreven op niveau van de horizont en krijgt elk horizont een code voor bodemkundige opbouw (H, O, A, E, B, C) gekoppeld aan een sedimentaire eenheid. Hierbij worden ook antropogene activiteiten als een geomorfologisch proces beschouwd.

Figuur 19: Situering van de boringen op de recente (winteropname 2024) middenschalige orthofotomozaïek (bron: Geopunt).

2.2 ASSESSMENT

2.2.1 Resultaten boringen

In totaal werden 8 boringen uitgevoerd in kader van het landschappelijk bodemonderzoek. Op basis van een pedo-sedimentaire beschrijving van de boorprofielen worden 2 sedimentaire eenheden geïdentificeerd en 2 bodemtypes.

2.2.1.1 *Sedimentaire eenheden*

Antropogeen: In alle boringen, met uitzondering van boring 5 en 7, werden antropogene lagen vastgesteld. Deze bestaan uit bruine zandleem tot zware klei met puinfragmenten. In boring 1 betreft het beton met baksteen, terwijl in de overige boringen uitsluitend baksteenfragmenten werden aangetroffen. Onder deze laag wordt in boring 1 bovendien nog een groene, baksteenhoudende zandige kleilaag aangetroffen.

Hellingssediment: In boringen 3, 4, 5, 6, 7 en 8 werd een grijsbeige, licht zandleem aangetroffen, met lokaal oxidatieverschijnselen en ijzerneerslag. De textuur is eerder kleilig in de top van boring 8 en aan de basis van boring 4, wat wordt geïnterpreteerd als een Bt-horizont. Aan de basis van boring 5 werden keitjes aangetroffen, vermoedelijk hellingssgrind. Deze sedimenten worden daarom geïnterpreteerd als hellingssafzettingen uit het Weichseliaan, waarbij hoofdzakelijk eolische sedimenten zijn herwerkt.

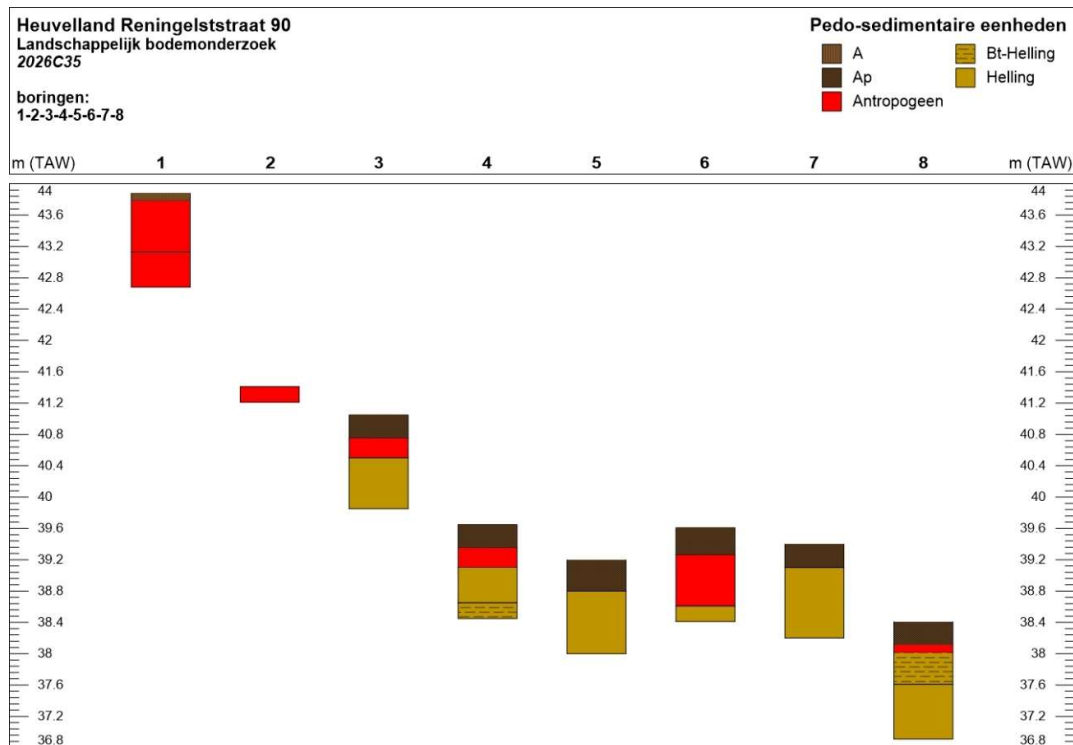
2.2.1.2 *Bodemtypen*

A(p)/C: In boringen 3, 5, 6 en 7 werd onder de ploeglaag direct de moederbodem aangetroffen, bestaande uit antropogene of hellingssedimenten. In boring 1 lag de antropogene moederbodem eveneens direct onder het A-horizont.

Ap/C/Bt/C: In boringen 4 en 8 werd een Bt-horizont vastgesteld. In boring 4 bevindt deze zich aan de onderkant van de boring, binnen de hellingssedimenten, terwijl de Bt-horizont in boring 8 aan de bovenkant van deze laag ligt, aan de grens met de dunne bovenliggende antropogene laag.

2.2.1.3 *Stratigrafie (Figuur 20)*

Het onderzoeksgebied kan in twee zones worden ingedeeld. De eerste zone omvat het akkerland, dat ongeveer twee meter lager ligt dan het bebouwde deel van het gebied. Aan de basis van deze zone werden licht zandlemige hellingssedimenten aangetroffen, waarop in enkele boringen een antropogene laag ligt van maximaal circa 30 cm. In boring 4 en 8 wordt nog een Bt-horizont aangetroffen. Daarboven bevindt zich een ploeglaag van 30 tot 40 cm dik. In de twee overige boringen, gelegen op het bebouwde deel of naast het waterreservoir, werden uitsluitend antropogene lagen aangetroffen. In boring 2 kon echter niet dieper worden geboord vanwege een harde onderlaag.

Figuur 20: Overzicht boorkolommen B1 tot B8.

2.2.2 Interpretatie onderzoeksgebied

Tijdens het Weichseliaan heerste in de regio een periglaciaal klimaat als gevolg van glaciale omstandigheden. In het onderzoeksgebied leidde dit tot de afzetting van licht zandlemige tot zandlemige hellingssedimenten, ontstaan door afspoeling en massabeweging van eolische sedimenten langs de hellingen. Later kon door klei-illuvatie een Bt-horizont worden gevormd, die door erosie en antropogene ingrepen nog slechts in twee boringen aanwezig is.

In recentere tijden kwam het gebied onder sterke antropogene invloed. Het oorspronkelijke akkerland werd deels bebouwd, terwijl het zuidoostelijke deel als akkerland in gebruik bleef. Hierdoor werd in de bebouwde zone een duidelijke antropogene laag aangetroffen, terwijl in het akkerland de natuurlijke sedimenten nog konden worden aangeboord.

2.3 SYNTHESE FASE LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

2.3.1 Verwachting na onderzoeksfase

In het kader van eventueel verder archeologisch onderzoek wordt een synthese opgesteld over de verwachting met betrekking tot het archeologisch erfgoed. De kans op het aantreffen van gaaf bewaarde in situ vindplaatsen van steentijdvondsten wordt zeer laag ingeschat, gezien door de duidelijke antropogene verstoring in het onderzoeksgebied.

Voor de jongere periodes kan de aanwezigheid van mogelijke concentraties van archeologische sporen niet worden uitgesloten op het akkerland. Binnen het projectgebied

wordt hier daarom een potentieel archeologisch niveau onderscheiden in de top van de hellingssedimenten, wat zich op variabele diepte bevindt. Het tweede niveau situeert zich aan de top van de antropogene sedimenten omdat de ouderdom hier niet van bepaald kon worden. Dit niveau bevindt zich op een diepte van circa 30 cm.

2.3.2 Concretisering maatregelen

Op basis van de interpretaties uit het landschappelijk bodemonderzoek wordt het potentieel voor nuttige kennisvermeerdering door verder archeologisch vooronderzoek geëvalueerd. Hieruit blijkt dat er zich in het projectgebied nog een archeologisch niveau in de bovenste zone van de moederbodem bevindt. Deze moederbodem bestaat uit hellingssedimenten. Bij evaluatie van dit archeologisch niveau wordt een duidelijk potentieel geïdentificeerd voor verder archeologisch vooronderzoek naar archeologische sporenconcentraties. Bij confrontatie van de resultaten uit het LBO met de geplande ingrepen blijkt dat het archeologisch niveau wordt bedreigd door de ingrepen en is verder vooronderzoek aangewezen, dit onder de vorm van een **proefsleuvenonderzoek op het akkerland** (Figuur 21). Dit kan worden uitgevoerd zoals aangegeven in het Programma van Maatregelen en de globale bepaling in de Code van Goede Praktijk van het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Figuur 21: Aangepast voorstel voor proefsleuven gebaseerd op de observaties uit het landschappelijke bodemonderzoek.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Willaert, A. (2025). *Archeologienota Reningelststraat 90, Heuvelland, West-Vlaanderen, 2025L126*, Deel 2: Programma van Maatregelen, Sint-Michiels.

Van Caenegem, R. (2025). *Archeologienota Reningelststraat 90, Heuvelland, West-Vlaanderen, 2025L126*, Deel 1: Verslag van Resultaten, Sint-Michiels.

KAARTMATERIAAL

/

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Opzet initiatiefnemer sloop t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (bron: Geopunt)	4
Figuur 2: Opzet initiatiefnemer bouw t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (bron: Geopunt)	5
Figuur 3: Situering van de boringen op het Grootschalig Referentie Bestand (bron: Geopunt).	8
Figuur 4: Situering van de boringen op de recente (winteropname 2024) middenschalige orthofotomozaïek (bron: Geopunt).	9
Figuur 5: Overzicht boorkolommen B1 tot B8.	11
Figuur 6: Aangepast voorstel voor proefsleuven gebaseerd op de observaties uit het landschappelijke bodemonderzoek.	12

BORINGEN

Boring	X	Y	Z (m TAW)	Diepte (m)
1	38738,4810	167970,8088	43,88	1,2
2	38803,8295	167897,4436	41,41	0,2
3	38813,0001	167929,5712	41,05	1,2
4	38835,1676	167928,7817	39,65	1,2
5	38856,9100	167961,8203	39,20	1,2
6	38862,4974	167981,2548	39,61	1,2
7	38886,4261	167979,2964	38,41	1,2
8	38869,2994	168001,6610	39,40	1,5

Boring	Eenheid	Horizont	Lithologie	Bovengrens (m)	Ondergrens (m)	Bovengrens (m TAW)	Ondergrens (m TAW)	Type ondergrens	Vocht	Textuur	Kleur	Vlekken + kleur	Grove fragmenten	Opmerkingen
1	1	A		0	10	43,88	43,78	Duidelijk	V	L	Zwartbruin			
1	2	^C	Antropogeen	10	75	43,78	43,13	Duidelijk	V	L	Bruin		Beton en baksteen	
1	3	^C	Antropogeen	75	120	43,13	42,68	Duidelijk	V	ES	Groen		Baksteen	
2	1	^C	Antropogeen	0	20	41,41	41,21		V	L	Zwartbruin		Baksteen	Gestaakt door puin
3	1	Ap		0	30	41,05	40,75	Duidelijk	V	L	Zwartbruin			
3	2	^C	Antropogeen	30	55	40,75	40,50	Duidelijk	V	L	Bruin		Baksteen	
3	3	C	Helling	55	120	40,50	39,85		V	P	Grijsbeige		Kleine tot halve cm schaal steentjes aanwezig	
4	1	Ap		0	30	39,65	39,35	Duidelijk	V	L	Donkerbruin			
4	2	^C	Antropogeen	30	55	39,35	39,10	Duidelijk	V	L	Bruin			
4	3	C	Helling	55	100	39,10	38,65	Duidelijk	V	P	Grijsbeige			
4	4	Bt	Helling	100	120	38,65	38,45		V	E	Grijsbeige			
5	1	Ap		0	40	39,20	38,80	Duidelijk	V	L	Donkerbruin			
5	2	C	Helling	40	120	38,80	38,00		V	P	Grijsbeige		Stenen aanwezig aan basis	
6	1	Ap		0	35	39,61	39,26	Duidelijk	V	L	Donkerbruin			
6	2	^C	Antropogeen	35	100	39,26	38,61	Duidelijk	V	U	Bruin		Puin	
6	3	C	Helling	100	120	38,61	38,41		V	P	Grijsbeige			
7	1	Ap		0	30	38,41	38,11	Duidelijk	V	L	Donkerbruin			
7	2	C	Helling	30	120	38,11	37,21		V	P	Grijsbeige			
8	1	Ap		0	30	39,40	39,10	Duidelijk	V	L	Donkerbruin			
8	2	^C	Antropogeen	30	40	39,10	39,00	Duidelijk	V	L	Bruin		Puin	
8	3	Bt	Helling	40	80	39,00	38,60	Duidelijk	V	E	Grijsbeige	Oxidatie	Fe concreties	
8	4	C	Helling	80	150	38,60	37,90		V	L	Grijsbeige			

